

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

สุทธิพงษ์ กว้างไรสง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ต.หัวทะเล อ.เมือง จ.นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ยอภิชาติ วงศ์กอบลาภ

งานวิจัยการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารวัตถุประสงค์การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษาการเกิดองค์กร เครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีการเชื่อมโยงระหว่างภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด โดยทำการเก็บข้อมูลจากประชากรในหมู่บ้าน โดยการสังเกต สัมภาษณ์ การทำประชาคมชาวบ้าน และใช้แบบรายงาน นร.1 – นร.12 เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการประเมิน โดยใช้ทฤษฎี CIPP MODEL ของ สตีฟเฟิลบีม (Stuffle beam CIPP MODEL)

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดไว้ทั้ง 5 ข้อ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ปัจจัยด้านบวกที่สำคัญ คือ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน , อาชีพของประชากรในหมู่บ้านที่มั่นคง , มีผู้นำที่ดี มีคุณธรรม และเสียสละ , มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่ดี , มีการรวมกลุ่มและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน , มีความเข้มแข็งของชุมชน , มีระเบียบกองทุนหมู่บ้านที่ดี ปัจจัยด้านลบที่เป็นอุปสรรค คือ สมาชิกมีหนี้สินหลายด้านทั้ง ธนาคารและนายทุน , สมาชิกนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ , ปัญหาสภาพดิน ฟ้า อากาศ , สมาชิกขาดประสบการณ์ในการประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจ , การไม่เข้าร่วมประชุมของสมาชิกกองทุน สำหรับดัชนีตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 คือ สมาชิกในชุมชนมีความสมัครใจกัน มีความซื่อสัตย์ มีการยกย่องคนทำความดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมเพื่อเสวนา ทำให้หมู่บ้านเกิดความเข้มแข็ง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

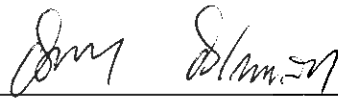
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา..... *An d*

หน้าอนุมัติ

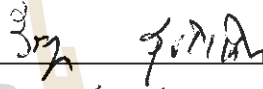
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ อดิชาติ วงศ์กอบลาภ)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ ดร. ชีรสุด สุขกำเนิด)

(อาจารย์ แสงดาว เลียบกระโทก)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๕ ' 3 ๓.ค. 2545

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ชัชชาติ วงศ์กอบลาก อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์แสงดาว เลียบกระโทก ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา
- คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการที่ให้คำแนะนำปรึกษาด้านวิชาการ
- พัฒนาการชุมชนอำเภอที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติ การให้พื้นที่และสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์นี้

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดู อบรม และส่งเสริมการศึกษา เป็นอย่างดีตลอดมาจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สุทธิพงษ์ กว้างไธสง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
หน้าอนุมัติ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
- หลักการและเหตุผล	1
- วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
- กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
- วิธีการดำเนินงาน	5
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
- นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ฯ	9
- การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
- การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของ กองทุนหมู่บ้าน	11
- ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
- การพิจารณาเงินกู้สำหรับกรรมการกองทุน ฯ	14
- หลักการประเมินโครงการ รูปแบบชีพป์ โมเดล	15
- โครงการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน ฯ	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
- วิธีการประเมิน	18
- ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	21
- ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	22
- เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	27
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	28

	หน้า
- การวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	
- ผลการประเมินบริบทชุมชน	32
- ผลการประเมินโครงการภาพรวม	36
- ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	38
- ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจาก โครงการของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	48
- สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
- วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน	52
- วิธีการดำเนินการ	52
- อภิปรายผลการวิจัย	53
- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ	53
- ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน	54
- ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก	
ภาคผนวก ข	

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เพิ่มคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม และเป็นแหล่งกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ตระลายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริการจัดการกองทุนของตน เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมและประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) ที่ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การจัดการเร่งพื้นที่ให้มีมิติใหม่ที่สูง ปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองให้เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ประสานเชื่อมโยงชนบทและเมืองอย่างเกื้อกูลกันและกัน นำไปสู่เป้าหมายระยะยาวในการกระจายโอกาสการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้เท่าเทียมกันตามศักยภาพในทุกพื้นที่โดยจะดำเนินการตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ยึดคนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมที่อาศัยความเข้มแข็งของชุมชนฐานรากทั้งในชนบทและเมืองเป็นพื้นฐานให้คนส่วนใหญ่ของประเทศมีพลัง เพิ่มขีดความสามารถด้วยตนเองและพึ่งพาตนเองได้

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้กระจายสู่หมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ 74,881 กองทุน มีทั้งที่จัดตั้งแล้วเสร็จและได้รับเงินจากกองทุนและได้ดำเนินการปล่อยกู้ไปแล้ว ซึ่งบางหมู่บ้านบางชุมชนยังไม่สามารถจัดตั้งได้ จะด้วยปัญหาและอุปสรรคใดก็ตาม ซึ่งโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้เงินจำนวนถึง 74,881 ล้านบาท ดังนั้นเพื่อทราบถึงผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้บริหารจัดการกองทุนบรรลุมิติวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์หรือเป้าหมายของรัฐบาลมาน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล ซึ่งได้เข้าไปปฏิบัติงาน เลย์เก็บข้อมูลในพื้นที่ของหมู่บ้านพะไล ได้เรียบเรียงเขียนเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จและปัญหาหรืออุปสรรคที่ต้องปรับปรุงแก้ไขของกองทุนหมู่บ้าน พะไล และเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้วิจัยในด้านของการประเมินโครงการและการ พัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกองทุนหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาเกิดองค์กร เครือข่ายของค์กร เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีการเชื่อมโยงระหว่างภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านกำหนด

กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกัน ชุมชนและท้องถิ่นมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีวิวัฒนาการของเอมีลี เดอร์ไคร์ (Emile Durkheim) ทฤษฎีวิวัฒนาการของเฮร์เบิร์ต สเป็นเซอร์ (Herbert Spencer) ทฤษฎีทางสังคมของ คาร์ล มาร์กซ (Karl Marx) โดยชาลส์ คาร์วิน สิ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างของแต่ละทฤษฎีบางส่วน

ทฤษฎีวิวัฒนาการของ เอมีลี เดอร์ไคร์

เอมีลี เดอร์ไคร์ (Emile Durkheim , 1858-1917) นักสังคมชาวฝรั่งเศสเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมบางอย่างทำให้เกิดความไร้ระเบียบทางสังคมขึ้น เช่นการนัดหยุดงานของผู้ไร้แรงงาน การล่มสลายของชนชั้นปกครอง และการต่อต้านทางการเมือง ความไร้ระเบียบทางสังคมที่อาจลดลงได้ด้วยการปฏิรูปทางสังคม เน้นการมีศีลธรรม คือ การจัดระเบียบทางสังคมในรูปของสถาบันต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงทางสังคม เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน

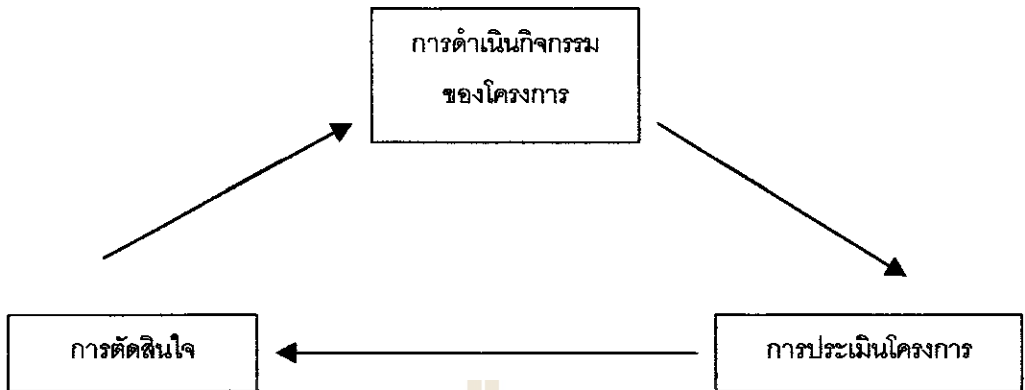
ทฤษฎีวิวัฒนาการของ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer, 1820-1903)

เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer, 1820-1903) นักสังคมชาวอังกฤษ กล่าวว่า สังคมจะวิวัฒนาการตามเจริญก้าวหน้าขึ้นเสมอจึงควรปล่อยให้มีการเปลี่ยนแปลงแบบเป็นไปเอง โดยไม่มีการแทรกแซงจากภายนอก การเปลี่ยนแปลงนี้สมาชิกที่ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมเท่านั้น จึงจะอยู่รอดและเจริญรุ่งเรือง ส่วนผู้ที่ไม่เหมาะสมก็จะสูญหายไป จำนวนสมาชิกในสังคมจะเพิ่มมากขึ้น สังคมจะมีลักษณะเหมือนอินทรีย์ (Organic) ของสิ่งมีชีวิตที่ประกอบไปด้วยโครงการ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนและวิวัฒนาการ ไปสู่ความแตกต่างกันมากขึ้น มีความหลากหลายในสังคมมากขึ้น

ทฤษฎีของดาร์วิน (Social Darwinism)

ชาลส์ดาร์วิน (Social Darwinism) เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการทางสังคม รวมถึงชุมชนท้องถิ่น สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลเชิงวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ปัจจัยที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงพื้นฐาน รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในสังคมคือ ปัจจัยทางชีววิทยา การถูกเลือกและการอยู่รอดทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นคือสามารถในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นแบบอย่างของการศึกษาวิจัยทางสังคมวิทยาจะต้องเป็นคนที่ใช้ในวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองครั้งนี้ คือ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP MODEL) ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นแนวคิดและรูปแบบการประเมินของสตีฟเบิลทิม (Stufflebeam CIPP MODEL) ที่กล่าวว่า การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อเสนอแนะสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ

แผนภูมิที่ 1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสติฟเปลบิม

สติฟเปลบิม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน

- คือ
- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
  - ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสติฟเปลบิม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่ารูปแบบการประเมินเปลบิม (CIPP MODEL) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อบ่งชี้พร้อมของการดำเนินการที่จะให้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการรวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions)
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions)
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิรูป (Implementiong Decisions)
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decisions)

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากเอกสารของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากการสังเกต สัมภาษณ์ และเอกสารต่าง ๆ ของกองทุน

ขั้นที่ 3 ใช้ทฤษฎีซีพีพีโมเดล (CIPP MODEL) ในการวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดตัวบ่งชี้และตัวแปรที่จะเต็มข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างจากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถามหรือแบบสำรวจ ที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งสามารถจัดออกมาเป็นตัวเลข ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งไม่สามารถจัดออกมาเป็นปริมาณได้ แต่อาจกำหนดค่าออกมาเป็นตัวเลขได้แต่ไม่มีความหมายในเชิงปริมาณ

ขั้นที่ 5 ประมวล สังเคราะห์ข้อมูล ตามประเด็นต่าง ๆ

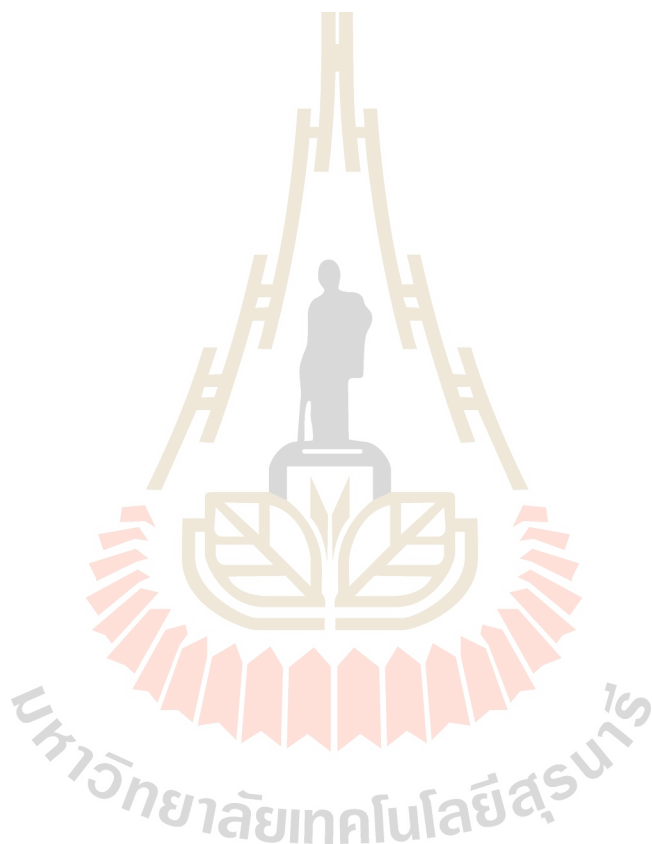
ขั้นที่ 6 ลงมือเขียนสารนิพนธ์ ตามรูปแบบที่กำหนด

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
ผลการศึกษาค้างนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหาร การพัฒนากองทุนหมู่บ้าน ฯ และแนวทาง
วัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

4. ผู้ศึกษา ได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีเป็นวิทยาศาสตร์อันจะ
นำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 8 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งถือเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน ของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4

ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางในหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

บัดนี้รัฐบาลได้ดำเนินการตามนโยบายและหลักการดังกล่าวแล้ว โดยได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
3. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
4. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงานและอกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางในการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงินการจ่ายเงินการเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงานเพื่อดำเนินตามระเบียบนี้
- (8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้
- (9) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (10) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- (11) ให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้เข้าประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีอำนาจ หน้าที่ ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและอนุกรรมการ
2. ศึกษา รวบรวม เเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
3. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย แนวทางการบริหารกองทุน
4. ดำเนินการประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งและบริหารกองทุน
5. สนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
6. พิจารณาเสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหาร และจัดการกองทุน
7. ให้การสนับสนุน ปรึกษาและเสนอแนะแก่กรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบหลักเกณฑ์การดำเนินงานกองทุน
8. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
9. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมสำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ
3. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
4. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับ

ความผิดที่ใดกระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

5. ไม่เคยเป็นผู้ต้องโทษในคดีอาศัพติด
6. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
7. ปฏิบัติตนหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ และมีส่วนในกิจกรรมชุมชน

ตลอดจนยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

- สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านหรือชุมชน
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมคิดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2. เลือกสรรคนดีเป็นคณะกรรมการกองทุน

จัดเวทีบ้านเพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวน 9-15 คน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. จัดระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง

4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้

5. การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

6. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนระดับอำเภอ
- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน
- เปิดบัญชีกับธนาคาร

7. การประเมินความพร้อมกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ

8. รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีดังนี้

เพื่อให้การบริหารกองทุนหมู่บ้านซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เสี่ยงละเอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัวมีประสิทธิภาพรวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก โดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบข้อบังคับกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านไว้ดังนี้

1. ระเบียบนี้ เรียกว่า ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
2. ที่ตั้งกองทุน เลขที่ 179/20 หมู่ 5 บ้านพะไล 2 ต.หัวทะเล อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 โทร 01-9679532
3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน
2. ให้ประชาชน สมาชิกรู้จักการออมฝากเงิน
3. เพื่อให้สมาชิกมีสิทธิในการกู้
4. เพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เมาแล้วในอบายมุข ไม่ติดการพนัน เป็นครดี
5. เมื่อมีดอกผลนำมาจัดการเป็นกองทุนสวัสดิการต่าง ๆ

แหล่งที่มาของเงินกองทุน

1. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 20 บาท
2. เงินกู้ยืม
3. ดอกผลที่เกิดขึ้นจากกองทุน

คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นสมาชิกบ้านพะไล โดยมีภูมิลำเนาอยู่หมู่ที่ 5
2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดี มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน
3. ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรรมการกองทุนให้เข้าเป็นสมาชิก
4. เป็นสมาชิกกลุ่มมีค่าธรรมเนียมแรกเข้า 20 บาท
5. ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือติดยาเสพติด
6. เปิดโอกาสให้คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาสได้สมัครเข้าเป็นสมาชิก

การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
2. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่ารับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม
3. เปิดรับสมัครสมาชิก 1-5 ของทุกเดือน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกมีสิทธิเท่าเทียมกัน กำหนดอายุ 20-60 ปี

สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

1. ตาย
2. ลาออก
3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน

สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ กับกองทุนอาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้โดยแสดงความจำนงต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ขาดจากการเป็นสมาชิกในวันที่คณะกรรมการกองทุนอนุญาต ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกอาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนจะต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่เห็นควรอนุมัติเงินกู้รายได้เกินจำนวนที่กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่ต้องไม่เกิน 50,00 บาท
3. ให้คณะกรรมการบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมสำเนาคำขอกู้ยืมเงินใบและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้กู้และธนาคารทราบ
4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
5. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคล ทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6. การกำหนดเวลาชำระเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี คืบเงิน ณ ธนาคารและนำหลักฐานการส่งชำระไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน
7. การกำหนดระยะเวลาคืนเงินกู้ พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอน
8. ในกรณีที่มีหลักฐานว่าผู้กู้เงินนำเงินไปใช้นอกขอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจจะยกเลิกสัญญาและเรียกเงินคืน ทั้งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มตามจำนวนโดยทันที

7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

อุดม จรัสพันธุ์ และคณะ 2545 : 90-91 ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล” ไว้ในหนังสือ การประเมินเพื่อพัฒนาได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมิน ก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเพื่อการวางแผนตัดสินใจ ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร ซึ่งนำไปสู่ความตัดสินใจ เพื่อกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินให้มีประสิทธิภาพ

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stuffleam's CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐานคือ

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
- ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตีฟเปิลปิม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่ารูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP MODEL) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

1.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะให้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

1.4 การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

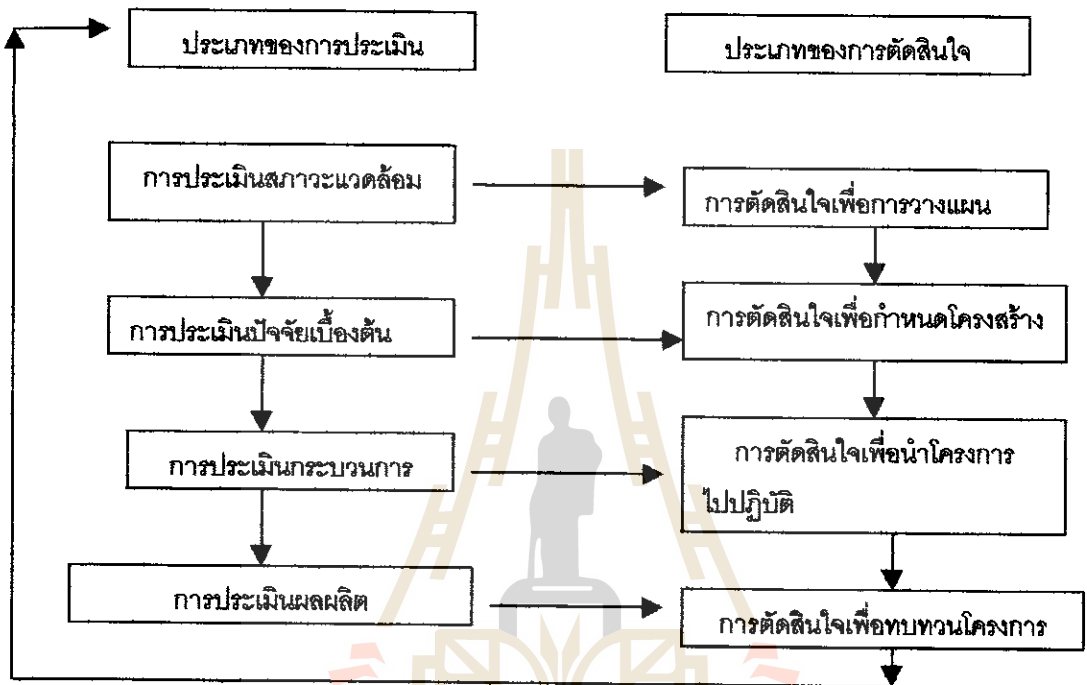
นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementiong Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปและสถิติฟีลลิมิได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินการตัดสินใจ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสถิติฟีลลิมิ

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนเสร็จแล้วเพื่อเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ ประกอบด้วย วิธีการประเมินโครงการ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีแนวคิดและรูปแบบการประเมินอย่างหลากหลายตามแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน อาทิ ไทเลอร์ ครอนบราวน์ อัลคิน โพรวิสต์ สเตก และสตัฟเฟิลบีม เป็นต้น ในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินโครงการตามแนวความคิดและรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม หรือที่นิยมเรียกกันทั่วไปว่า CIPP Model มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ได้แก่

C มาจาก Context Evaluation หมายถึง การประเมินสถานะแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” สภาพแวดล้อมซึ่งมีอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน

I มาจาก Input Evaluation หมายถึง การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

P มาจาก Process Evaluation หมายถึง การประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

P มาจาก Product Evaluation หมายถึง การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น ในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

การประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

CONTEXT ระดับหมู่บ้าน

C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน

C4 = วัฒนธรรม ประเพณี

- C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ
- C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- C7 = โครงสร้างการพัฒนาที่ดี
- C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน

ระดับรายบุคคล

- C9 = อาชีพเสริม (หลักและรอง)
- C10= สมาชิกในครอบครัว
- C11= สภาพการอยู่อาศัย
- C12= รายได้ของครอบครัว
- C13= หนี้สินของครอบครัว

INPUT

ระดับหมู่บ้าน

- I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง
- I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ)
- I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ
- I4 = คณะกรรมการกองทุน
- I5 = การเตรียมความพร้อม/สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุน
- I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท
- I7 = บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

ระดับรายบุคคล

- I8 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับการอนุมัติ
- I9 = จำนวนเงินกองทุนนอกเหนือจากเงินกู้
- I10= สถานที่ในการประกอบอาชีพ
- I11= วัสดุอุปกรณ์
- I12= ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ
- I13= จำนวนแรงงาน
- I14= วัตถุประสงค์

PROCESS

ระดับหมู่บ้าน

- PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน
 PC2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน
 PC3 = ระบบบัญชีกองทุน
 PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน
 PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน
 PC6 = การส่งเสริมการใช้จ่ายเงินกู้
 PC7 = การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้
 PC8 = การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ/เผยแพร่ผลการดำเนินงาน
 PC9 = การจัดสรรผลประโยชน์

ระดับรายบุคคล

- PC10= การใช้จ่ายเงินกู้
 PC11= การหาความรู้เพิ่มเติม
 PC12= การหาตลาด
 PC13= การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

PRODUCT

ระดับหมู่บ้าน

- PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน
 PD2 = จำนวนผู้ได้เงินกู้
 PD3 = ยอดเงินที่ให้กู้
 PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด
 PD5 = ยอดชำระเงินกู้คืนตามกำหนด
 PD6 = การใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์
 PD7 = ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน/ต่อบัณฑิตกองทุน
 PD8 = ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง
 PD9 = ความเข้มแข็งของกองทุนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ระดับรายบุคคล

- PD10= ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ (ผล โดยตรง/ผล โดยอ้อม)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กระบวนการวิจัยประกอบด้วยระเบียบวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย กระบวนการแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญต่อการวิจัยทั้งสิ้น เรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับแผนแบบการวิจัย คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากร (Population) ที่มีใช้ในการวิจัยมีความหมายว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร หน่วยการปกครอง สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตซึ่งมีลักษณะที่ผู้วิจัยสามารถมองเห็นและรับรู้ได้ ประชากรของการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) ประชากรแบบจำกัด คือ ประชากรที่ผู้วิจัยสามารถเจนนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนประชากรเป็นเท่าใด เช่น จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5

2) ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population) คือ ประชากรที่ผู้วิจัยไม่สามารถเจนนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเป็นเท่าใด เช่น จำนวนปลาในมหาสมุทร

สำหรับประเด็นที่สำคัญต่อเนื่องจากการกำหนดประชากรคือ หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการวิจัยนั้นหน่วยวิเคราะห์ต้องมีความสัมพันธ์ลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา กล่าวคือ ถ้าประชากรของการวิจัยเป็นบุคคล หน่วยการวิเคราะห์ก็ต้องเป็นบุคคล

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัยหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาวิจัย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน

องค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่าง มี 2 ประการ คือ

- 1) วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร
- 2) ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากจำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านจำนวน 425 ครัวเรือน

จำนวนประชากร 1,530 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือจำนวน 50 – 100 ครัวเรือน ตามวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ที่ปรึกษาและมติของกลุ่มบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลหัวทะเลซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ประกอบด้วย กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไปทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามขนาดของประชากรทั้งหมดของแต่ละหมู่บ้านแต่ไม่น้อยกว่า 50 ตัวอย่าง

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมิน หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นจะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ

สิ่งที่ต้องพิจารณาก่อนการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด คือ ความชัดเจนของประเด็นในการประเมิน กล่าวคือ ประเด็นที่ผู้ประเมินต้องการประเมินมีความชัดเจนที่จะสามารถนำมากำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมได้หรือไม่ และจำนวนตัวชี้วัด กล่าวคือ จากการวิเคราะห์ประเด็นในการประเมินนั้นน่าจะมีตัวชี้วัดเพียงตัวเดียวหรือหลายตัว และถ้ามีตัวชี้วัดหลายตัวอาจต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าตัวชี้วัดเหล่านั้นจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันหรือหลายช่วงเวลา ในการสร้างตัวชี้วัดที่ดีจำเป็นต้องมีหลักการที่ใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) เลือกใช้/สร้างตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทนหรือที่สำคัญเท่านั้น
- 2) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องพิจารณาข้อมูลที่อยู่ในระบบเป็นสำคัญ
- 3) คำอธิบายหรือการกำหนดตัวชี้วัดควรจะเป็นวลีที่มีความชัดเจน
- 4) ตัวชี้วัดอาจจะกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- 5) ค่าของตัวชี้วัดในเชิงปริมาณอาจคำนวณหาได้จากการใช้การแจกแจง

อัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ ค่าจากการวัดแนวโน้ม หรือค่ากระจายของข้อมูล เป็นต้น

ขั้นตอนของการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัด ในการพัฒนาตัวชี้วัดจากประเด็นที่ต้องการประเมิน สามารถนำมากำหนดเป็นขั้นตอนในการพัฒนาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนการนำจุดประสงค์ของโครงการหรือประเด็นในการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สำคัญที่จะนำมาสร้างตัวชี้วัดได้อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการหรือประเด็นที่ต้องการประเมิน

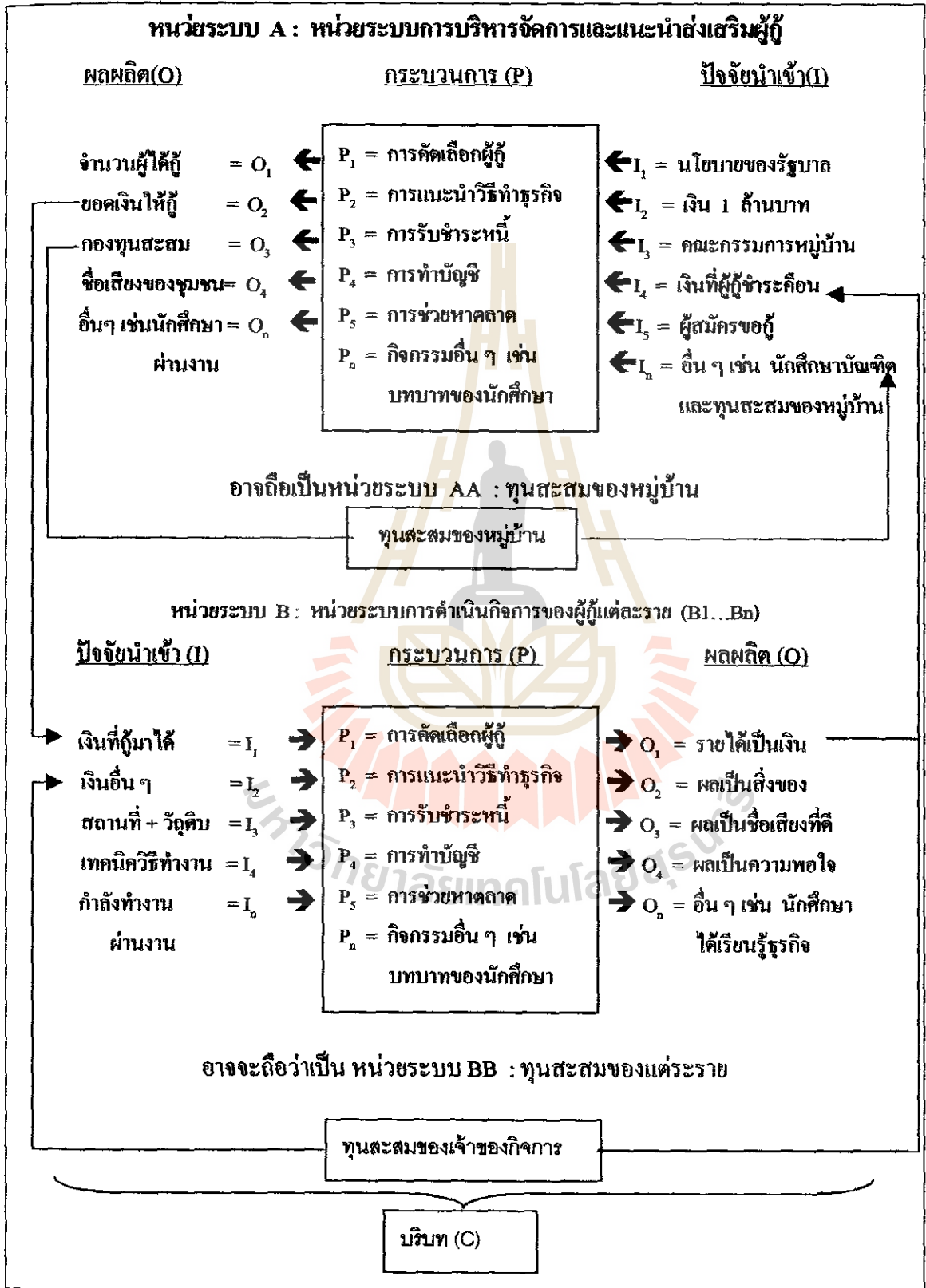
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนการ
 จำแนกประเภทและลักษณะตัวชี้วัดที่ได้ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและ
 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิในการนำมาเพื่อกำหนดตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์ของตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนการกำหนดเกณฑ์ที่แสดง
 ระดับคุณภาพหรือระดับความพึงพอใจของตัวชี้วัดว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรทั้งในลักษณะเชิง
 ปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ เกณฑ์สัมบูรณ์และเกณฑ์สัมพัทธ์

การกำหนดค่าตัวชี้วัด ในการกำหนดค่าตัวชี้วัดนั้น จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) การกำหนดค่าของตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ เป็นการกำหนดค่าของตัวชี้วัดที่
 เป็นตัวเลขโดยใช้ค่าสถิติอย่างง่าย ๆ อาทิ ร้อยละ อัตราส่วน จำนวนหรือค่าเฉลี่ย เป็นต้น
- 2) การกำหนดค่าของตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดค่าของตัวชี้วัดใน
 ลักษณะของข้อความที่ระบุความคิดเห็น ความสอดคล้อง ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของราย
 บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งบางกรณีอาจต้องแปลงการกำหนดค่าในเชิงคุณภาพเป็นเชิงปริมาณให้อยู่
 ในรูปของร้อยละหรือสัดส่วนระหว่างสิ่งที่ต้องการได้

สำหรับกองทุนหมู่บ้านพะไลหมู่ที่ 5 ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 หน่วยระบบ ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

CONTEXT	<p>C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4 = วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>C7 = โครงสร้างการพัฒนาที่ดี</p> <p>C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p>
INPUT	<p>I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง</p> <p>I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ)</p> <p>I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ</p> <p>I4 = คณะกรรมการกองทุน</p> <p>I5 = การเตรียมความพร้อม/สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการ กองทุน</p> <p>I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I7 = บัญชีตักกองทุนหมู่บ้าน</p>
PROCESS	<p>PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน</p> <p>PC2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน</p> <p>PC3 = ระบบบัญชีกองทุน</p> <p>PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <p>PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน</p> <p>PC6 = การส่งเสริมการใช้เงินกู้</p> <p>PC7 = การตรวจสอบการใช้เงินกู้</p> <p>PC8 = การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ/เผยแพร่ผลการดำเนินงาน</p> <p>PC9 = การจัดสรรผลประโยชน์</p>
PRODUCT	<p>PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน</p>

- PD2 = จำนวนผู้ได้เงินกู้
 PD3 = ยอดเงินที่ให้กู้
 PD4 = จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด
 PD5 = ยอดชำระเงินกู้คืนตามกำหนด
 PD6 = การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์
 PD7 = ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน/ต่อบัณฑิตกองทุน
 PD8 = ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง
 PD9 = ความเข้มแข็งของกองทุนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

CONTEXT

- C9 = อาชีพเสริม (หลักและรอง)
 C10= สมาชิกในครอบครัว
 C11= สภาพการอยู่อาศัย
 C12= รายได้ของครอบครัว
 C13= หนี้สินของครอบครัว

INPUT

- I18 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับการอนุมัติ
 I19 = จำนวนเงินกองทุนนอกเหนือจากเงินกู้
 I110= สถานที่ในการประกอบอาชีพ
 I111= วัตถุประสงค์
 I112= ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
 I113= จำนวนแรงงาน
 I114= วัตถุประสงค์

PROCESS

- PC10= การใช้จ่ายเงินกู้
 PC11= การหาความรู้เพิ่มเติม
 PC12= การหาตลาด
 PC13= การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

PRODUCT

- PD10= ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ (ผลโดยตรง/ผลโดยอ้อม)

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ดูแลรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมีจำนวนมากพอในการประกอบอาชีพ หน่วยระบบ B ก็จะประสบความสำเร็จด้วย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลโครงการ

ในการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการประเมินผลโครงการ ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคนที่มียอดกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชนในชุมชน)
- 8) แบบรายงาน 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน 9 (การบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชน)
- 11) แบบรายงาน 11 (แบบรายงานเจาะลึกรายการณี)

12) แบบรายงาน 12 (แบบรายงานการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากกลุ่มเป้าหมาย หรือเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ตอบคำถามของประเด็นที่ต้องการประเมิน

แหล่งข้อมูล หมายถึง แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เป็นบุคคล เอกสาร วัตถุ หรือสถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถามโดยจะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ซึ่งจำแนกได้ 2 แหล่งคือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมิน ได้เลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว เช่น เอกสารหลักฐาน บันทึกต่าง ๆ

ประเภทของข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จำแนกออกได้ 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติได้หลากหลายวิธี เช่น รายได้ของสมาชิกกองทุน ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นต้น ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ทศนคติของประชาชนที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด เป็นขั้นตอนของการกำหนดข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดประสงค์ว่าเมื่อไรบ้าง เป็นข้อมูลที่อยู่ในลักษณะใด ระดับข้อมูลใด และจะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัด จึงจะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของข้อมูลตามที่ต้องการอย่างแท้จริง

2) กำหนดแหล่งข้อมูล เป็นขั้นตอนของการพิจารณาแหล่งข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูล พร้อมกับกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะมีข้อมูลที่ต้องการอย่างครบถ้วน

3) เลือกกลุ่มตัวอย่าง

4) เลือกวิธีการเก็บข้อมูล เป็นขั้นตอนของการเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีหลากหลายวิธี และมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน

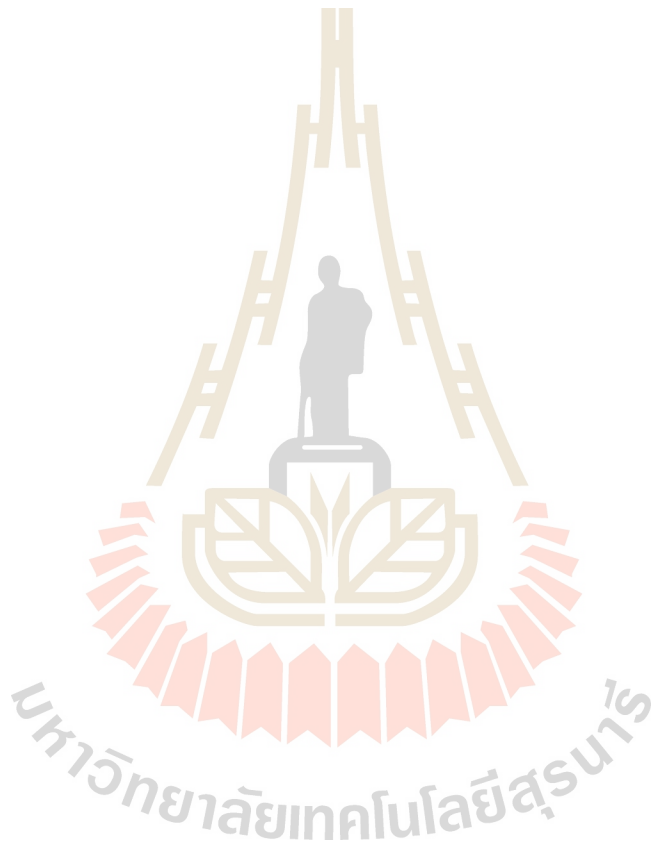
- 5) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อที่จะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้
- 6) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง ซึ่งต้องมีการวางแผนและเตรียมการวิธีดำเนินการ เพื่อที่จะได้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้
  - 1) การสังเกตและการบันทึก การสังเกตและจดบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนบันทึกและสังเกตขณะร่วมกิจกรรมทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
  - 2) การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและประชาชนบ้านพะไล หมู่ที่ 5 โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ
  - 3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
  - 4) การจัดเวทีประชาคมระดับตำบล
  - 5) การศึกษาเจาะลึกรายกรณี

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูล สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ในลักษณะของตัวเลข แล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สถิติเกี่ยวกับค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติพื้นฐานที่นำมาเปรียบเทียบกันที่แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายคิดเป็นเท่าไร โดยอาศัยข้อมูลที่มีฐานเท่ากับ 100 หน่วย และใช้ค่ามัธยฐาน (Median) เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของกลุ่มข้อมูลที่อยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมดที่เรียงลำดับจากมากไปน้อย หรือเรียงลำดับจากน้อยไปมากแล้ว
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบรายงานต่าง ๆ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ หรือ

จากการสังเกต โดยนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้หลักการของตรรกะ เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพโมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นรายงานตอนที่ 1 – 5 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการทั้ง 4 ประการ ซึ่งมี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ ได้แก่

5.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5.2 เพื่อทราบผลความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.3 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

5.4 เพื่อทราบว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้หรือไม่จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

5.5 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า “ ดี – เลว ” ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินคุณค่าได้ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับเสนอข้อมูลและเสนอการตัดสินค่า

บริบทระดับประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม มีอาชีพหลัก คือการเกษตร เป็นประเทศที่อยู่ในช่วงการพัฒนาแต่ก็มีอุปสรรคต่าง ๆ มากมายในการที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น ซึ่งอุปสรรคที่คอยขัดขวางการพัฒนาประเทศที่เป็นตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)
3. ภาวะขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศปัจจุบัน
5. ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 ประวัติความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาของบ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เดิมชื่อหมู่บ้านตะไล เพราะชาวบ้านมีอาชีพทำพลูทำตะไลขาย ต่อมาเรียกเพี้ยนมาเป็นบ้านพะไล บ้านพะไลหมู่ที่ 5 แยกแยกหมู่บ้านมาจากบ้านพะไลหมู่ที่ 6 ซึ่งเดิมเป็นหมู่ที่ 13 ของตำบลห้วยทะเล แต่มีการแบ่งแยกตำบล และหมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2528 เป็นบ้านพะไลหมู่ที่ 5 ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้านแห่งนี้เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2528 หรือประมาณ 16 ปีมาแล้ว คนกลุ่มแรกที่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านคือนางแก้ว ยุทธปึก นางผึ้ง นางแฉ้ม นางลา นายปาน เล็กมะดัน นายทองอยู่ มากหมื่นไวย ไม่ปรากฏในหลักฐานหรือประวัติความเป็นมาว่าคนกลุ่มแรกที่มาตั้งหมู่บ้านนี้อพยพมาจากที่ใด

1.2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีทำเลที่ตั้งเป็นป่าเป็นพื้นที่ราบและมีหนองน้ำ ดินมีสภาพเป็นดินร่วนปนทราย แต่ปัจจุบันป่าและหนองน้ำไม่มีอยู่แล้ว เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัย อาคารบ้านเรือนของประชาชนในปัจจุบันเกือบทั้งหมด หมู่บ้านมีระยะทางห่างจากตัวเมืองนครราชสีมาประมาณ 7 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	บ้านพะไล หมู่ที่ 6
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านบุญนิมิตร หมู่ที่ 11

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลมะเริง
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านโนนฝรั่ง หมู่ที่ 3

1.3 สภาพปัจจุบัน

ในปัจจุบันสภาพแหล่งน้ำ ป่าไม้ และที่ดินที่ใช้สำหรับทำการเกษตรของหมู่บ้านมีจำนวนลดลง เนื่องจากการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้ความจำเป็นขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ต้องขยายตัวตามไปด้วย เช่น ที่อยู่อาศัย ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ และด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น สาธารณูปโภคต่าง ๆ ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน

1.4 เศรษฐกิจของหมู่บ้าน

ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพการเกษตร การค้าขาย รับจ้าง ข้าราชการและประกอบอาชีพอิสระ เช่น ช่างเสริมสวย ช่างซ่อมต่างๆ มีการรวมกันเพื่อประกอบอาชีพและเพื่อสร้างความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสตรีแม่บ้านกลุ่มฉาบปูนกิจสงเคราะห์ ฯลฯ ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้

1.1 ด้านวัฒนธรรม

1) เครื่องยาคี บ้านพะไล หมู่ที่ 5 อาศัยอยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ มีการสร้างที่อยู่อาศัยใกล้เคียงกัน บางหลังคาเรือนอาศัยอยู่ร่วมกันหลายครอบครัว และครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวชาย

2) ผู้นำและการเมืองการปกครอง มีการแต่งตั้งผู้นำหมู่บ้าน เพื่อดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วย

นายสมเดช เลือดสงคราม	ผู้ใหญ่บ้าน
นายสวาท สนพะเนา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นางสมหวัง ดวงชาทม	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายสนอง การเพียร	สมาชิก อบต.
นายอาด สร้อยสน	สมาชิก อบต.
นางละเอียด บำรุงเกาะ	อสม.
นายทองพูน มากหมื่นไวย	กรรมการหมู่บ้าน
นางสาวสุรัตน์ เลือดสงคราม	กรรมการหมู่บ้าน
นายจงกล กิจสุวรรณ	กรรมการหมู่บ้าน
นางตำราญ จิตเกาะ	กรรมการหมู่บ้าน

นางสุนันท์ มากหมื่นไวย	กรรมการหมู่บ้าน
นางสุรฉัต ไสดี	กรรมการหมู่บ้าน
นางทองพันธ์ ไชรัมย์	กรรมการหมู่บ้าน
นางอำนาจ สร้อยสน	กรรมการหมู่บ้าน
นางกวาง สนพะเนาวิ	กรรมการหมู่บ้าน

การเมืองการปกครองของหมู่บ้านดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนในหมู่บ้านมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน

3) วัดและประเพณี ชาวบ้านพะไล หมู่ที่ 5 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ประชาชนในหมู่บ้านมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นประจำ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ถือศีลห้า ฟังเทศน์ ฟังธรรม ในรอบหนึ่งปีในหมู่บ้านมีการทำบุญประเพณีที่สำคัญ ดังนี้

เดือนมกราคม	ทำบุญวันขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญทอดผ้าป่าสามัคคี
เดือนมีนาคม	ทำบุญงานประจำปี
เดือนเมษายน	ทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระวันสงกรานต์
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญเข้าพรรษา ถวายเทียนและผ้าอาบน้ำฝน
เดือนสิงหาคม	ทำบุญวันแม่แห่งชาติ
เดือนตุลาคม	ทำบุญวันออกพรรษา ตักบาตรเทโว
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญทอดกฐินประจำปี ลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญวันพ่อแห่งชาติ เทศน์มหาชาติประจำปี

4) สุขภาพอนามัย

ปัจจุบันประชาชนในหมู่บ้านมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น เนื่องจากมีสถานีนามียและสถานพยาบาลใกล้บ้าน สะดวกในการเดินทาง และมีกลุ่ม อสม. ภายในหมู่บ้านคอยให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนอยู่เป็นประจำ เด็กได้รับการฉีดวัคซีนทุกคน มีการตรวจสุขภาพฟรีแก่ประชาชน และมีการสำรวจความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานของประชาชนภายในหมู่บ้าน ประกอบกับได้รับการดูแลจากโครงการสุขภาพดีถ้วนหน้า หรือ 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาได้เป็นอย่างมาก

5) ข้อมูลด้านอื่น ๆ

ลักษณะประชากร บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีจำนวน 425 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมดจำนวน 1,530 คน ซึ่งสามารถจำแนกได้ตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ ดังนี้

เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ชาย	792	51.76
หญิง	738	48.23
รวม	1,530	100

อายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
อายุ 1 วัน – 3 ปีเต็ม	71	4.64
อายุ 3 ปี 1 วัน- 6 ปีเต็ม	150	9.80
อายุ 6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	170	11.11
อายุ 12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	130	8.49
อายุ 15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	100	6.53
อายุ 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	424	27.71
อายุ 50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	287	18.75
อายุ 60 ปี 1 วันขึ้นไป	198	12.94
รวม	1,530	100

การประกอบอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (ครัวเรือน)	ค่าร้อยละ
การเกษตร	15	3.52
รับจ้าง	170	40
ค้าขาย	90	21.17
รับราชการ	150	35.29
รวม	425	100

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 โดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบบริหารจัดการและการแนะนำส่งเสริมผู้ โดยมีปัจจัยนำเข้า ดังต่อไปนี้

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จากการสัมภาษณ์และจัดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจ วัตถุประสงค์ของโครงการว่า ต้องการแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนได้อยู่ดีกินดีมีอาชีพมีรายได้ มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน

เงิน 1 ล้านบาท

กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ได้รับอนุมัติเงินเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2544 และได้เก็บรักษาไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาดอนจอมพล ในชื่อบัญชีว่า “กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5” เลขที่บัญชี 06-4317-20 053531-0

เงินทุนสะสมอื่น ๆ

เงินตั้งจะออมทรัพย์ จำนวน 179,842 บาท วิธีได้มาโดยการรับฝากตามความประสงค์ของสมาชิกแต่ต้องไม่น้อยกว่า 30 บาท / ราย โดยเงินดังกล่าวจะเก็บรักษาไว้ที่ ธนาคารออมสิน สาขาดอนจอมพล ชื่อบัญชี “กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5” เลขที่บัญชี 04-4317-20-052965-5

คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

ประกอบด้วยบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งดังนี้

- นายอำเภอเมืองนครราชสีมา ประธานอนุกรรมการ
- ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชน อนุกรรมการ (ไม่น้อยกว่า 7 คน แต่ไม่เกิน 9 คน)
- พัฒนาการอำเภอเมืองนครราชสีมา อนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5

มีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน ดังนี้

1. นายสนอง	การเพียร	ประธานกองทุน
2. นางถนอมจิต	สมสายผล	รองประธานกองทุน
3. นางสาวดวงฤทัย	ไพล่กระโทก	เลขานุการกองทุน
4. นางวัชรินทร์	จำสันเทียะ	เหรัญญิกกองทุน
5. นายกฤษณะ	หาญสุด	กรรมการตรวจสอบ
6. นางสาวฝน	จริงสูงเนิน	กรรมการกองทุน
7. นายสามารถ	แก้วมะดัน	กรรมการตรวจสอบ
8. นางเนตรชนก	มีชัย	บัญชีกองทุน
9. นายเพ็ง	จำนงคันออก	ที่ปรึกษา
10. นางจุรี	สินแสง	ประชาสัมพันธ์
11. จ.ส.อ.ศุภชัย	นิมาสิทธิกุล	กรรมการตรวจสอบ

คุณสมบัติมีค่าของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปี
2. มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. มีคุณธรรมรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการการเงิน ยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด แล้วรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง
9. ไม่เคยเป็นผู้พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามข้อ 20 (3) , (4)

(สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : สำนักเลขาธิการสำนัก
นายกรัฐมนตรี , 2544)

วิธีได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีกระบวนการดังนี้

ให้สมาชิกกองทุนเป็นผู้เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ แล้วทำการลง
มติเลือกกรรมการ โดยใช้เสียงข้างมากเป็นข้อยุติ

(ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 2544)

คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่ง

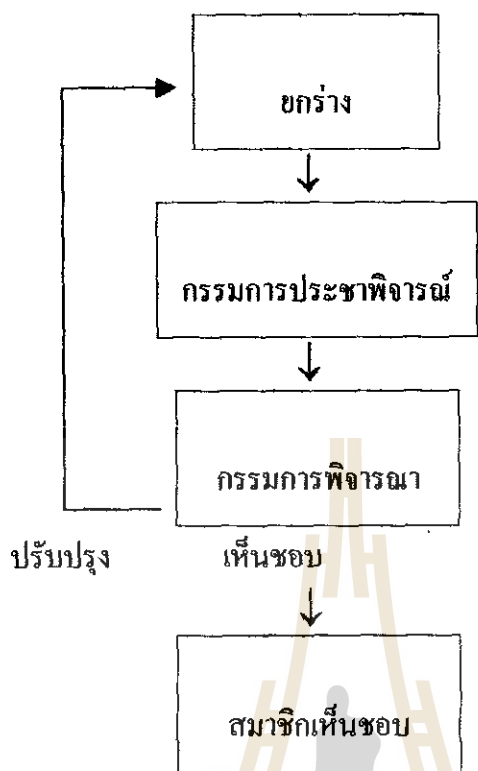
1. ตาย
2. ลาออก
3. คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวน
กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
4. ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของ จำนวนสมาชิก
ทั้งหมด
5. มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 (4) (6) (7)

คณะกรรมการมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำผู้รู้

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5

การจัดทำระเบียบกองทุนจัดทำโดยทำการประชุมและเมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้วคณะกรรมการกองทุนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการ
เกี่ยวกับการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 และผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบ
นี้ ได้แก่ คณะกรรมการทั้ง 11 คน แล้วยังมีที่ปรึกษาของทางอำเภอและที่ปรึกษากองทุน โดยให้
เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด ดังนี้

แผนภาพที่ 4 การได้มาซึ่งระเบียบกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 คือ สมาชิกบางรายไม่เข้าใจและไม่พอใจในระเบียบบางข้อของกองทุนหมู่บ้านที่จัดทำขึ้น เช่น ในเรื่องของอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าหมู่บ้านอื่น

การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน

ในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน (กทบ.2) ของบ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีวิธีการ คือ ทางอำเภอจะจัดส่งเอกสารขอขึ้นทะเบียนให้กับหมู่บ้านเพื่อทำการสำรวจข้อมูลการเตรียมข้อมูลของหมู่บ้านให้พร้อมที่จะขึ้นทะเบียนเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการอนุมัติ ให้ได้รับเงินหนึ่งล้านบาทสำหรับเป็นเงินกองทุนหมู่บ้าน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 11 คนอุปสรรคในการจัดทำคือในขั้นต้นขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ ทำให้เกิดความผิดพลาดและล่าช้า แต่ก็สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยการให้คำแนะนำของคณะกรรมการระดับอำเภอ พัฒนาการอำเภอ และธนาคาร

ระบบบัญชีกองทุน

กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ได้แต่งตั้ง นางวัชรินทร์ อ่ำสันเทียะ เป็นเหรัญญิก มีหน้าที่จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน มีจำนวน 4 เล่ม คือ บัญชีรายรับ-รายจ่าย ประจำเดือน สมุดบัญชีรายรับ สมุดบัญชีรายจ่าย และบัญชีเงินฝากสัจจะและยังมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชี คือ คณะกรรมการทุกคน ส่วนปัญหาที่พบในการจัดทำบัญชีคืองานด้านบัญชีเป็นงานที่ยากและละเอียดซึ่งต้องใช้ผู้มีประสบการณ์ในการบัญชีโดยเฉพาะจึงจะมีประสิทธิภาพแต่ว่าเหรัญญิกก็เป็นผู้ที่มีความตั้งใจและศึกษาเพื่อที่จะทำให้สามารถทำบัญชีของกองทุนให้ได้เต็มความสามารถ

ขั้นตอนในการรับสมัครสมาชิกกองทุนมีขั้นตอน ดังนี้

1. ต้องยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนที่คณะกรรมการกองทุน
2. ต้องสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของบ้านพะไล หมู่ที่ 5 ก่อน
3. คณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม
4. เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกจะแจ้งให้บุคคลนั้น ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและเงินฝากสัจจะภายในสามวันนับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

และคุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 คือ

1. เป็นผู้พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่าหกเดือน
2. เป็นผู้ร่วมงานและยินยอมปฏิบัติตามระเบียบกองทุน
3. เป็นผู้มีนิสัยอันดีงามและมีความจริงใจที่จะร่วมสร้างสรรค์กองทุน
4. เป็นผู้มีความอดทน เสียสละ คิคล้ายมีเหตุมีผลโดยยึดเสียข้งมางการ

การหมดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. ตาย
2. ลาออก
3. ที่ประชุมเห็นสมควรให้ออก
4. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน
5. นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

ประเภทของสมาชิกภาพกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มี 2 ประเภท คือ ประเภทบุคคล และประเภทกลุ่มในการจัดทำทะเบียนสมาชิกจะมีการจัดทำทุกเดือน เพื่อให้เป็นปัจจุบันพร้อมทั้งการส่งเงินสัจจะของสมาชิกกองทุนซึ่งไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น

การส่งเสริมการใช้เงินกู้เนื่องจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 กู้เงินเพื่อใช้ในการค้าขายและการเกษตรซึ่งส่วนมากเป็นผู้มีประสบการณ์มาก่อน และเมื่อมีปัญหาในอาชีพที่สมาชิกดำเนินการอยู่สมาชิกก็จะเข้าไปขอคำปรึกษากับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในหน้าที่นั้น ๆ เช่น พัฒนาการอำเภอ เกษตรอำเภอ เป็นต้น ส่วนเรื่องการขาดตลาดก็จะอาศัยบุคคลที่ทำหน้าที่เดียวกันหรือประกอบอาชีพเดียวกันช่วยในการแนะนำตลาดให้เพื่อให้ได้ราคาผลผลิตที่มีราคาสูง

การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้

ผู้ที่ทำการตรวจสอบคือ กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ได้ประชุมจัดตั้งคณะฝ่ายตรวจสอบ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายกฤษณะ หาญสุค
2. นายสายฝน จริงสูงเนิน
3. นายสามารถ แก้วมะดัน
4. จ.ส.อ.ศุภชัย นิมาสิริกุล

วิธีการตรวจสอบจะตรวจสอบจากเอกสารทางบัญชีที่ற்றுบัญชีและคณะกรรมการร่วมกันจัดทำ จะทำการตรวจสอบเดือนละ 1 ครั้ง และทำการตีคประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ

การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีการรายงานผลการดำเนินงานให้กับสมาชิกทราบทุกครั้งโดยการประชุมร่วมกัน เพื่อให้ทราบถึงความเป็นปัจจุบันของกองทุนในเรื่องต่างๆ ในแต่ละช่วง เช่น ยอดเงินกู้ยืม ยอดเงินคงเหลือ จำนวนสมาชิก จำนวนสมาชิกผู้กู้ บัญชีรายรับรายจ่ายต่างๆ ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

การจัดสรรผลประโยชน์ จากการดำเนินการกองทุน

กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ได้ดำเนินการจัดสรรผลประโยชน์ดังนี้

1. เป็นเงินประกันความเสี่ยง 40%
2. เป็นเงินค่าบริหารจัดการ 10%
3. เป็นทุนการศึกษาพัฒนาอาชีพสมาชิก 10%
4. เป็นทุนสมทบ 5%
5. เป็นทุนสวัสดิการสมาชิก 5%
6. เป็นทุนสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน 10%
7. อื่น ๆ ตามกรรมการเห็นสมควร 10%
8. เฉลี่ยกับสมาชิก 10%

ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำผู้กู้

จำนวนสมาชิกผู้กู้

กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีสมาชิก ณ วันก่อตั้ง 30 มิถุนายน 2544 จำนวน 250 คน ซึ่งเป็นสมาชิกประเภทบุคคล การดำเนินงานของกองทุน จนถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2545 มีสมาชิกทั้งหมด 250 คน

จำนวนสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน

ตารางที่ 1 จำนวนผู้กู้และจำนวนเงินถ้าได้อนุมัติในแต่ละครั้ง

ครั้งที่	ว. / ค. / ป.	จำนวนผู้ยื่นกู้	จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ	จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ / บาท
1	12 ต.ค. 44	52	52	536,000
2	26 ต.ค. 44	12	12	136,000
3	12 พ.ย. 44	22	22	234,000
4	6 พ.ย. 44	5	5	50,000
5	22 ธ.ค. 44	8	8	75,000
6	15 ม.ค. 45	8	8	84,000
7	28 ม.ค. 45	1	1	4,000
8	12 มี.ค. 45	6	6	75,000
9	17 เม.ย 45	6	6	57,000
10	12 มี.ย 45	1	1	15,000
11	16 มี.ย 45	1	1	15,000
12	16 ส.ค. 45	1	1	20,000
13	19 ส.ค. 45	1	1	20,000
14	26 ส.ค. 45	2	2	8,000
	รวม	126	126	1,323,000

ประเภทการกู้ยืม

ตารางที่ 2 ประเภทการกู้ยืมแต่ละครั้ง

ครั้งที่	ว./ค./ป.	ประเภทกู้ยืม (ราย)			
		พัฒนาอาชีพ	ลดรายจ่าย	สร้างงาน	ฉุกเฉิน
1	12 ต.ค. 44	52			
2	26 ต.ค. 44	12			
3	12 พ.ย. 44	22			
4	6 ธ.ค. 44	5			
5	22 ธ.ค. 44	8			
6	15 ม.ค. 45	8			
7	28 ม.ค. 45				1
8	12 มี.ค. 45	6			
9	17 เม.ย. 45	6			
10	12 มิ.ย. 45	1			
11	16 มิ.ย. 45	1			
12	16 ส.ค. 45	1			
13	19 ส.ค. 45	1			
14	26 ส.ค. 45				2
	รวม	123			3

ยอดเงินที่กู้

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ได้รับเงินกู้ต่อจำนวนสมาชิกทั้งหมดของกองทุน

จำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	จำนวนผู้ได้รับเงินทุน	ร้อยละ
1,530	250	126	50.4

ตารางที่ 4 ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติตามประเภทการกู้ยืม

ประเภทอาชีพ	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ (คน)
พัฒนาอาชีพ	1,309,000	123
สร้างรายได้	-	-
ลดรายจ่าย	-	-
ฉุกเฉิน	14,000	3
รวม	1,323,000	126

การชำระคืนเงินกู้

การชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 กำหนดให้ชำระเป็นรายเดือน ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่สมาชิกผู้กู้จำนวนน้อยเพียงไรพร้อมด้วยดอกเบี้ย ซึ่งมีผู้กู้ทั้งหมด 126 คน ชำระคืนตามจำนวน 91 คนคิดเป็น 72.22% และยังคงชำระอยู่หรือชำระไม่ตรงตามกำหนด 35 คน คิดเป็น 27.77% สำหรับสมาชิกที่ชำระเงินไม่ตรงตามกำหนด คณะกรรมการได้แก้ปัญหาโดยการเรียกสมาชิมาสอบถามถึงปัญหาว่าอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจหรือไม่มีเหตุอะไรจึงไม่ชำระเงินตามกำหนดและติดตามให้สมาชิกที่ค้างชำระเงินให้ชำระคืนที่ค้างอยู่ให้เรียบร้อย

จำนวนผู้ชำระเงินคืนตามกำหนด

กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2544 และได้ปล่อยกู้ไปตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2544 จนถึงเวลานี้มีผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ทั้งสิ้น 126 ราย เป็นเงิน 1,323,000 บาท และได้มีผู้ชำระคืนดังนี้

- สมาชิกที่ชำระคืนตามกำหนด 91 ราย คิดเป็น 72.22 %
- สมาชิกที่ค้างชำระเงินตามกำหนด 35 ราย คิดเป็น 27.77%

ยอดเงินที่มีการชำระคืน สรุปได้ดังนี้

สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินไปและได้นำไปประกอบการตามโครงการเมื่อประสบผลสำเร็จได้นำเงินส่งคืนตั้งแต่วันที่พฤษภาคม 2544 เป็นต้นมา เป็นกำไรสะสม จำนวน 44,936 บาท

การใช้เงินตามวัตถุประสงค์

จากจำนวนผู้กู้ 126 ราย มีสมาชิกที่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้ บข.11 หรือแบบเจาะลึกรายการหนี้ จำแนกได้ดังนี้

- สมาชิกที่มั่งเงินตามวัตถุประสงค์ 80 ราย คิดเป็น 64.49%
- สมาชิกที่มั่งเงินไม่ตรงวัตถุประสงค์ 46 ราย คิดเป็น 36.50%

จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกผู้กู้ร้อยละ 64.49% นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ และร้อยละ 36.50% ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจของผู้กู้

จากการศึกษาแบบเจาะลึกรายการหนี้ (บข.11) สมาชิกผู้กู้แต่ละรายมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความเชี่ยวชาญในอาชีพของตนเองมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการค้าขาย เลี้ยงสัตว์ หรือการเกษตรกรรม เป็นต้น

สภาพการอยู่อาศัยและสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกร้อยละ 90 มีบ้านเป็นของตนเอง อีกร้อยละ 10 เข้ามาเช่าอยู่อาศัยเพื่อประกอบอาชีพ ในแต่ละครอบครัวมีสมาชิกอยู่ระหว่าง 3 – 7 คน โดยมีความสัมพันธ์เป็น พ่อแม่ ลูก และหลาน ๆ

รายได้ของครอบครัว

- สมาชิกผู้กู้ ทั้ง 126 ราย มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนดังนี้
- 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 55 คิดเป็น 43.65%
  - 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 43 คิดเป็น 34.12%
  - 15,000 – 20,000 บาท จำนวน 30 คิดเป็น 23.80%

จะเห็นได้ว่าเงินกองทุนหมู่บ้านได้เฉลี่ยอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 – 10,000 บาท มากที่สุดซึ่ง 43.65% ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ในข้อที่ว่าต้องการให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย

หนี้สินของครอบครัวก่อนเงินกองทุน

จากการปฏิบัติงานในหมู่บ้าน ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่าสมาชิกผู้กู้ยังมีหนี้สินอื่นทำก่อนที่จะมาเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เช่น หนี้รายทุนนอกระบบจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สมาชิกผู้กู้ยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการทำธุรกิจของผู้กู้ จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน

เมื่อสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ทำเรื่องหรือโครงการขอกู้และระบุจำนวนเงินคือแต่ละรายจะกู้คนละ 10,000 - 20,000 บาท ซึ่งคณะกรรมการได้อนุมัติตามที่สมาชิกอื่นขอกู้ ซึ่งเงินจำนวนนี้เป็นเงินที่มีดอกเบี้ยน้อย ทำให้ประชาชนที่กู้ได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ หรือพัฒนาอาชีพเดิมที่ทำอยู่ให้เจริญขึ้น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

สถานที่ในการประกอบอาชีพและวัสดุอุปกรณ์ / วัตถุดิบ

สมาชิกร้อยละ 80 ประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน และร้อยละ 20 ออกไปประกอบอาชีพนอกหมู่บ้าน เช่น ไปขายของที่ตลาด ในตัวเมืองนครราชสีมาสำหรับวัสดุอุปกรณ์ ถ้าสมาชิกใดที่มีการประกอบอาชีพเดิมอยู่แล้วก็ใช้ของเดิมแต่สมาชิกใดที่เริ่มธุรกิจใหม่ต้องซื้ออุปกรณ์ใหม่ทั้งหมด ส่วนวัตถุดิบในการประกอบอาชีพซื้อจากภายนอกและภายในหมู่บ้าน แล้วแต่ธุรกิจของสมาชิกผู้กู้

ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบการทำธุรกิจของผู้กู้ การหาความรู้เพิ่มเติม

จากการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้แบบรายงานความเข้มแข็งชุมชน (บร.2) จากการเก็บข้อมูลจากประชากร ตัวอย่าง จำนวน 60 คน ได้ข้อมูลดังนี้

ประชาชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม 25 คน 41.66%

ประชาชนไม่โอกาสหาความรู้เพิ่มเติม 35 คน หรือ 58.33% จะเห็นได้ว่าประชาชนในหมู่บ้านมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมเพียงร้อยละ 41.66% สำหรับวิธีการที่สมาชิกใช้ในการหาความรู้เพิ่มเติม คือ ดูข่าวจากโทรทัศน์ ข่าวจากหอกระจายเสียงของหมู่บ้าน และเข้ารับการอบรม เมื่อมีหน่วยงานราชการจัดขึ้นมา

การหาตลาด

สมาชิกมีวิธีการหาตลาดโดย ประชาสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ผู้ด้วยกัน และประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน และมีคณะกรรมการกองทุนได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการหาตลาดอีกทางหนึ่ง

ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

- ผลโดยตรง ประชาชนมีงานทำมากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้
- ผลกระทบโดยตรง ทำให้ครอบครัวอบอุ่น อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา เพราะไม่ต้องย้ายถิ่นไปทำงานนอกพื้นที่ที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในครอบครัว
- ผลกระทบโดยอ้อม สมาชิกผู้ผู้ได้รับการยอมรับจากชุมชนในด้านการประกอบอาชีพที่ประสบความสำเร็จ และเป็นตัวอย่างที่ดีของคนในชุมชน

ผลการประเมินเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้ผู้

จากการประเมินเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้ผู้ ทั้งสิ้น 126 ราย หรือร้อยละ 50.4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดโดยแบ่งเป็น อาชีพค้าขาย 77 ราย คิดเป็น 61.11% อาชีพเลี้ยงสัตว์คือ ไก่, สุกร, เป็ด 19 ราย 15.07% อาชีพเกษตร 6 ราย คิดเป็น 4.76% อาชีพบริการ 20 ราย คิดเป็น 15.87% และอุตสาหกรรมในครัวเรือน 4 ราย คิดเป็น 3.17% ของจำนวนผู้ผู้ทั้งหมดสรุปได้ดังนี้

- อาชีพค้าขาย ปึงจ้ยนำเข้าที่ตีได้แก่ จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ ตามที่สมาชิกแต่ละรายขอกู้เงินลงทุนส่วนตัวและเงินที่ได้รับอนุมัติจากกองทุน สถานที่แล้วแต่อาชีพของสมาชิก เช่นขายของชำก็อยู่ที่บ้าน ขายของที่ตลาดก็ต้องไปขายที่ตลาด เป็นต้น

- อาชีพเลี้ยงสัตว์ ปึงจ้ยที่ตีนำเข้าที่ตีได้แก่ เงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ ตามที่สมาชิกแต่ละรายขอกู้ สถานที่จำหน่ายคือตลาดและหมู่บ้าน วัตถุประสงค์ได้แก่พันธุ์สัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ตามชนิดการเลี้ยงอาหารสัตว์ เป็นต้น

- อาชีพการเกษตร ปึงจ้ยนำเข้าที่ตีได้แก่ เงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ สถานที่คือพื้นที่ของสมาชิกผู้ผู้ทั้งในและนอกหมู่บ้าน วัตถุประสงค์ได้แก่ เมล็ดพันธุ์พืช สารเคมี สถานที่จำหน่ายคือตลาดที่ใกล้หมู่บ้าน

- อาชีพการบริการ ได้แก่ ช่างซ่อมจักรยานยนต์ ช่างเสริมสวย รับจ้าง เป็นต้น ซึ่งมีปึงจ้ยนำเข้าที่ตี ได้แก่ กู้จากกองทุน วัตถุประสงค์บางอาชีพต้องซื้อวัสดุใหม่ เงินลงทุนอื่น ๆ คือเงินส่วนตัวของเจ้าของกิจการ วัตถุประสงค์ต้องหาซื้อมาจากแหล่งจำหน่ายเฉพาะทางในตัวเมือง เป็นต้น

- อุศสาหกรรมในครัว คือการทำขนมและน้ำหวาน ปัจจัยนำเข้าที่ดีที่สุดได้แก่ เงินกู้จากกองทุน สถานที่จำหน่าย คือ ตลาดในเมือง ร้านขายของชำในหมู่บ้าน วัดดุคิย คือ แป้ง และน้ำตาล ซึ่งต้องซื้อมาจากตลาดในตัวเมือง

ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5

ปัจจัยด้านบวก ที่ส่งเสริมการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

1. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน
2. อาชีพของประชากรในหมู่บ้านที่มั่นคง
3. มีผู้นำที่ดี มีคุณธรรม และเสียสละ
4. มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ดี
5. มีการรวมกลุ่มและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
6. มีความเข้มแข็งของชุมชน
7. มีระเบียบกองทุนหมู่บ้านที่ดี

ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

1. สมาชิกมีหนี้สินหลายด้าน
2. สมาชิกนำเงิน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
3. ปัญหาสภาพดิน ฟ้า อากาศ
4. สมาชิกขาดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพทำธุรกิจ
5. การไม่เข้าร่วมประชุมของสมาชิกกองทุน

4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หลังจากที่เงินกองทุน 1 ล้านบาท เข้ามาสู่หมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ และเกิดภูมิคุ้มกันภายในหมู่บ้านซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุดังนี้

ในการประชาสัมพันธ์มีแหล่งในการให้และนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 เช่น หอกระจายข่าวของหมู่บ้านในการนัดหมายประชุม การแจ้งให้ทราบถึงความจำเป็นปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน การประชุมหมู่บ้านเพื่อแจ้งให้ทราบและให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกกองทุน การปิดประกาศที่ได้รับจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้ทราบโดยทั่วกัน

ในการเตรียมความพร้อมและการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน หมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 3 ได้เริ่มจากการที่ผู้นำหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้เข้าประชุมโดยมี คณะอนุกรรมการระดับอำเภอให้ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมของชาวบ้าน จากนั้นนำมาแจ้งให้ที่ประชุมหมู่บ้านได้รับทราบ ว่า หมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 3 จะต้องร่วมกันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน โดยการรับสมัครสมาชิกและการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน เพื่อให้ทำหน้าที่ดำเนินการบริหารจัดการกองทุนต่อไป ซึ่งหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 3 สามารถดำเนินการแล้วเสร็จในการประชุมเพียงครั้งเดียว

หลังจากที่คณะกรรมการอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกจำนวน 126 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 1,323,000 บาท ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน อีกทั้งยังมีเงินกองทุนส่วนที่เหลือสะสมไว้ใช้ในยามฉุกเฉินภายในหมู่บ้าน ดังนั้นสมาชิกผู้กู้มีความรู้สึกอุ่นใจว่าหากเกิดเหตุการณ์ใดที่ไม่คาดคิดก็ยังมีเงินกองทุนที่เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันภัยให้กับสมาชิก โดยไม่ต้องพึ่งนายทุน

ในด้านทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการกองทุนนั้น มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจเคารพและให้เกียรติแก่คณะกรรมการกองทุน เนื่องจากเป็นคณะกรรมการที่ได้มาจากการเลือกตั้ง โดยการเสนอชื่อจากชาวบ้านเอง ซึ่งเห็นว่าคณะกรรมการมีความเหมาะสมในการที่จะไว้วางใจให้ดำเนินการบริหารจัดการกองทุน ในด้านทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อกองทุน 1 ล้านบาทนั้นโดยส่วนใหญ่มีความรู้สึกยินดีที่ทางรัฐบาลได้ให้โอกาสในด้านการเงินที่เข้าถึงหมู่บ้านโดยตรง ชาวบ้านได้รับประโยชน์ได้โดยตรง ทำให้เกิดมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อประกอบอาชีพและเลี้ยงครอบครัว การสร้างงานให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ลดการออกไปขายแรงงานหลังฤดูทำนาซึ่งทำให้ชาวบ้านเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นไม่ต้องรอให้มีการจ้างงาน แต่สามารถสร้างงานให้กับคนได้เอง ในการเป็นสมาชิกกองทุนเรียนรู้ถึงหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและประโยชน์ที่พึงจะได้รับ ในการเป็นคณะกรรมการกองทุนซึ่งได้ประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ในการที่จะดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้อยู่รอด เข้มแข็ง การตัดสินใจในเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 3 พึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

การบรรลุเป้าหมายของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

การที่ประชาชนในหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

การมีเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ที่สมาชิกได้รับฟังข้อมูลข่าวสารจากบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับสมาชิกในการคิดร่วมกันทำ ร่วมกันหาทางแก้ปัญหา หรือการเสนอความคิดเห็นร่วมกัน สมาชิกมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกองทุนหมู่บ้าน ประชาชนในหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีทัศนคติที่ดีเป็นส่วนมากต่อคณะกรรมการกองทุนและเงินกองทุน 1 ล้านบาท ทำให้กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 สามารถดำเนินการเป็นไปด้วยดีจากประสบการณ์และการเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และจากการเป็นสมาชิกกองทุนของชาวบ้าน ทำให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาสมาชิกให้สามารถพึ่งตนเอง อีกทั้งเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนในหมู่บ้านซึ่งเกิดจาก ผู้นำหมู่บ้านเป็นผู้ที่คุณธรรม ยุติธรรม เป็นที่เคารพรักของประชาชนในหมู่บ้าน อีกทั้งประชาชนมีความรักความสามัคคีกันเหมือนพี่น้อง มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีได้เห็นแก่อาภิสันจ้าง อีกทั้งยังให้การยกย่องบุคคลที่ทำความดี ในการหาโอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม โดยมีการรวมกลุ่มจัดทำกิจกรรม การประชุมจับกลุ่มเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แก่กัน การระดมความคิดเห็นวางแผนแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกัน อีกทั้งยังส่งเสริมให้คนในครอบครัวรักใคร่ปรองดองกันซึ่งช่วยขจัดปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งกันไปได้ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นและมีครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวเองได้เพิ่มขึ้นจากเดิม มีการจัดสรรเงินปันผลจากดอกเบี้ยเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

จากการเก็บข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้แบบรายงานตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน บร.2 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ได้ผลดังนี้

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี มาก 90% ปานกลาง 10%
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ มาก 93.67% ปานกลาง 3.33%
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี มาก 90% ปานกลาง 10%
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มาก 90% ปานกลาง 10%
5. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรมเพิ่มมากขึ้น 90% ปานกลาง 93.33%

6. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน เพิ่มขึ้นจาก 83.33% เป็น 95%

กองทุนหมู่บ้านเข้ามา เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบันที่ได้มีเงินกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทเข้ามาแล้ว ความเข้มแข็งของชุมชนถือว่าดีขึ้นกว่าไม่มีเงินกองทุนหมู่บ้านเข้ามา เพราะว่าเมื่อมีเงินกองทุนเข้ามาทุกคนให้ความร่วมมือกันดีมาก เพราะถ้าไม่ให้ความร่วมมือหมู่บ้านก็จะไม่ผ่านการพิจารณาให้เงินกู้ และยังทำให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้นกว่าเดิมได้ความเข้มแข็งตามทัศนะของชาวบ้านเห็นว่าความเข้มแข็งของชุมชนนั้นเกิดจากชาวบ้านในหมู่บ้านมีอาชีพที่มั่นคงสามารถหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ มีผู้นำที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำที่เป็นผู้ปฏิบัติจริงชาวบ้านในหมู่บ้านให้ความร่วมมือกันแก้ปัญหาโดยมีแผนที่คิดโดยสมาชิกในหมู่บ้าน สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อได้รับความเดือดร้อนก็พึ่งพาอาศัยกันได้ โดยทุกคนจะยกย่องคนทำความดี ทำให้ผู้ที่ทำความดีมีกำลังใจมากขึ้น ทั้งหมดนี้เป็นการสรุปความเข้มแข็งตามทัศนะของชาวบ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านพะไล หมู่ที่ 5 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ของการประเมินดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาการเกิดองค์กร เครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีการเชื่อมโยงระหว่างภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ตำบล และระดับประเทศ
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากเอกสารของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 จากการสังเกต สัมภาษณ์ และเอกสารต่าง ๆ ของกองทุน

ขั้นที่ 3 ใช้ทฤษฎี ซิปป์โมเดล (CIPP MODEL) ในการวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดตัวบ่งชี้ และตัวแปรที่จะเก็บข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างจากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถามหรือแบบสำรวจ ที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งข้อมูลจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นที่ 5 ประมวล สังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียนสารนิพนธ์ ตามรูปแบบที่กำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 ความร่วมมือของคนในชุมชน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านพะไล หมู่ที่ 5 มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

1. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านอยู่ในระดับที่ดี
2. อาชีพของประชาชนคนในหมู่บ้านที่มั่นคง
3. มีผู้นำที่ดี มีคุณธรรม และเสียสละ
4. มีการรวมกลุ่มและแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
5. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในหมู่บ้านอย่างทั่วถึง
6. ชาวบ้านมีความรัก ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ปัจจัยด้านลบ

1. คนในชุมชนยังสุภาพ เป็นลูกหนี้ธนาคาร และนายทุนนอกระบบ ซึ่งมีดอกเบี้ยสูงทำให้ขาดเงินหมุนเวียนทำให้ขาดเงินลงทุน
2. สมาชิกนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้จากกองทุน
3. ปัญหาสภาพดิน ฟ้า อากาศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานประกอบอาชีพ
4. ประชาชน ขาดประสบการณ์ในการประกอบอาชีพหรือทำธุรกิจ

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี ซื่อสัตย์ ยกย่องคนทำความดี รู้หน้าที่ของตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีกระบวนการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล มีการอยู่อาศัยในหมู่บ้านอย่างสันติ ซึ่งทำให้หมู่บ้านและชุมชนเกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ

ผลโดยตรง คือ เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งสมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้ และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

ผลกระทบโดยตรง คือ สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าแต่ก่อน

ผลกระทบโดยอ้อม สมาชิกผู้กู้ได้รับการยอมรับจากชุมชนในด้านการประกอบอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ และทำให้ชุมชนเกิดความสงบสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน

1. ควรมีข้อบังคับหรือบทลงโทษที่ชัดเจนในการทำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
2. ควรปรับปรุงระเบียบกองทุนให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริหารจัดการกองทุน

1. ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้มากกว่านี้
2. ควรมีการฝึกอบรมสำหรับการจัดทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการกองทุน
3. ควรมีการแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานของแต่ละหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

1. สมาชิกผู้กู้ควรนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเงินไปใช้จัดทำโครงการ
3. ควรจัดหาตลาดที่รับรองผลผลิตของสมาชิกให้เพียงพอ
4. หน่วยราชการที่รับผิดชอบควรจะมีโครงการจัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับ

สมาชิกในชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยต่อไป

1. เลือกผู้วิจัยที่อยู่ในพื้นที่จริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา.

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.

เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.